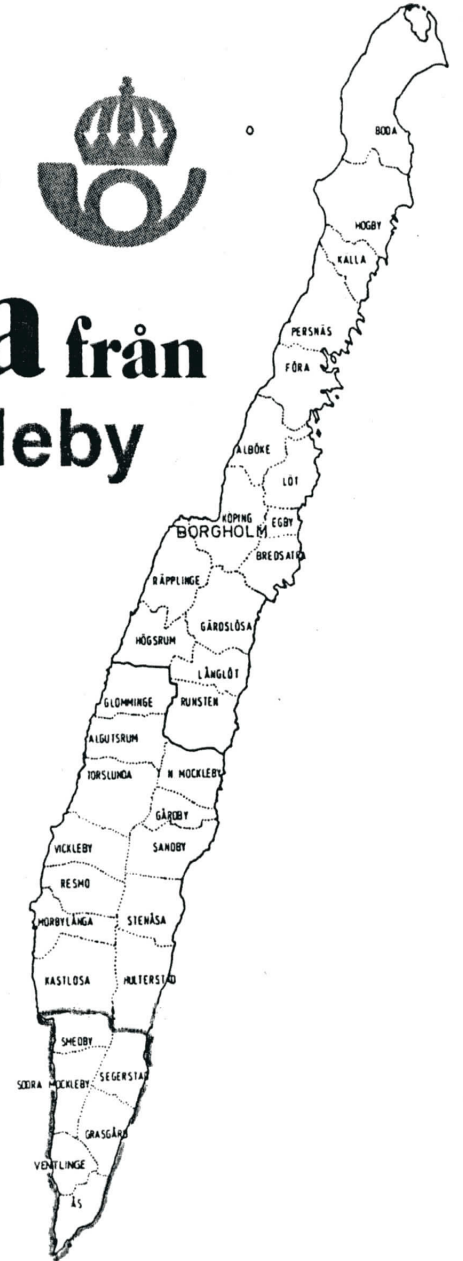

Erik Lindgren

POST- historia från Södra Möckleby pastorat

Innehåll

Förord	sid	1
Ottenby		2
Ottenbygård		8
Gräsgård		8
Segerstad		12
Smedby		17
Södra Möckleby		20
Ventlinge		24
Ölands Näsby		25
Torngård		26
Ölands Eketorp		28

*öpostkast
den 19 sept. 1876.*

*Med Åsaga & Tornby
Tornby och nit framträdde
Eders Kongl. Generalspastors
underskrifvade och tryckte*

Seinare

C. A. Möckleby.

Förord

Södra Möckleby är Ölands sydligaste pastorat. Det omfattar socknarna Smedby, Södra Möckleby, Segerstad, Gräsgård, Ventlinge och Ås där det under tidernas lopp funnits ett tiotal poststationer, däribland en av landets äldre, nämligen den i Ottenby. För var och en av postorterna söker jag berätta något om utvecklingen, om tillkomsten och avvecklingen och om något av skeendet under deras existensperiod. Så långt det är möjligt med arkivhandlingars hjälp söker jag i första hand berättelser på "gräsrotsnivå". Alla uppgifter är hämtade från handlingar i Postens centralarkiv. Om vid något tillfälle annan källa utnyttjas, anger jag det i texten.

Naturligtvis är det inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Det blir i stället exempel på händelser av varierande slag som i någon mån belyser problem som uppstår i relationerna mellan Posten och samhället eller mellan Posten och dess anställda. I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter konsekvent. För järnvägsstationer nämner jag dem som formellt hade postansvaret även om själva sysslan överläts på annan i järnvägens tjänst.

De olika orterna presenteras i den ordning de fått fasta postanstalter, tidsmässigt sett och således med början på Ottenby. Fyra av pastoratets poststationer har tillkommit samtidigt. De presenteras inbördes i bokstavsordning. Berättelsen bjuder också på exempel hur järnvägen mer eller mindre självklart påverkat poststationsbeståndet.

Någon gång anger jag poststyrelsens diarienummer för ärenden ur vilka uppgifter kan hämtas om utvecklingen. För dem som önskar fördjupa sig underlättas därmed vidare forskning vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm.

I citat har jag moderniserat stavningen men inte gjort några ingrepp i texten. Även orternas namn återges i modern stavning. Jag är öppen för mina läsares synpunkter på häftet.

Växjö i augusti 1993

Erik Lindgren

Ottenby

Regeringen bemyndigade generalpoststyrelsen den 9 mars 1860 att "å lämplige ställen inrätta ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att, såsom speditionskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition".

Det kungliga brevet föranledde poststyrelsen att förhöra sig hos länsstyrelserna om behovet av sådana poststationer. Före denna tidpunkt fanns det i stort sett bara förvaltningspostkontor samt ett mycket litet antal postuppsyningsmansplatser. Kungörelser från länsstyrelserna lämnade nu vägen öppen för framställningar om poststationer, framställningar som naturligtvis prövades noga före beslut.

Det kan vara av visst intresse att notera hur generaldirektör Wilhelm Roos angav en orsak till beslutet om poststationer på landsbygden. I sin historiska återblick i verkets första verksamhetsberättelse omtalade han att brevlådor hade uppsatts vid allmänna postvägar med början 1855 under vissa förutsättningar. Ett villkor var att en kommun eller flera korrespondenter på en ort förenade sig om att genom en lämplig person svara för tömning på behöriga tider av brevlådan. Det reglerades genom ett kungligt brev den 9 mars 1855 och av postmedel betalades 10 kr om året för bestyret med brevlådan. Men så skriver Roos följande:

"Då emellertid denna utväg till postutväxlingens underlättande endast i ringa mån av allmänheten anlåtats, beslöts år 1860 inrättandet av ett nytt slags **poststationer**, vilka skulle utgöra en art filialkontor till närmast liggande postkontor eller postexpeditioner".

Innan verkningarna av kungabrevet den 9 mars 1860 var synliga, fanns det i vårt land, som nämnts ovan, i stort sett inga andra fasta postanstalter än **postkontor**, vid denna tidpunkt 175 stycken. Jag kallar dem gärna förvaltningspostkontor. På Öland fanns då sådana postkontor i Borgholm och Stora Rör. Deras chefer var inte särskilt angelägna om att få nya poststationer inom sina revir, bland annat därför att det negativt kunde påverka deras inkomster av bl a lösväskbehandlingen.

Det gick också länge efter regeringsbeslutet innan de första poststationerna blev verklighet. Länsstyrelserna kommunicerade med poststyrelsen när de väl förhört sig med kronofogdarna om behovet i den mån initiativ inte togs av invånare inom områden där poststationer kunde tänkas vara behövliga.

I Ottenby var inte minst kronostuteriets ledning intresserad av bättre postservice. Detta tog sig uttryck i ett tre foliosidor långt brev i februari till länsstyrelsen, undertecknat av tio personer, däribland stuteriets chef samt Lovers bruksförvaltare. De framhöll bland annat att Ottenby utgjorde "själva vändpunkten för de bägge allmänna landsvägarna utmed öns västra och östra sidor" och ansåg det lämpligt att inrätta en poststation där med någon av stuteriets tjänstemän som föreståndare.

Den sista sidan av framställningen reproduceras på motstående sida i förminskad skala.

Då på sednars lider mångfaldiga för-
håringar till den korrespondentens allmänheten
lättnad blifvit vidtagna, vilka vi hoppas, att
Stanz och Stanz Poststyrelsens hafnare tilljerta vår
ankommen och lämna oss förut dess förord,
jag och dess medverkare för viinnans och
det utaf oss sökta målets: säkerhet, trygghet
och skyndsamt i vår postförbindelse
Södra Öland i Februari 1860.

W. Roos
Chef för Ottenby Kron. Stuteri
C. Winberg
Förvaltare vid Stora Rör på Öland
J. W. Ammanstedtz
Handlande
Carl Sjö
Handlande
F. W. Hökden
Kronst. Vergeant
O. A. Svanberg
Handlande
Olaus Persson i Entré
Hemansjäre och
Auktionförvaltare
J. P. Borsén
v. Pastor i Gräsård
J. P. Borsén
v. Pastor i Gräsård
J. P. Borsén
v. Pastor i Gräsård
Carl Sjö
Handlande
O. A. Svanberg
Handlande
J. P. Borsén
v. Pastor i Gräsård
J. P. Borsén
v. Pastor i Gräsård

Framställningen behandlades välvilligt av länsstyrelsen och poststyrelsen
beslöt vid föredragning den 28 mars 1861 att poststationen skulle öppnas.
Därom fick länsstyrelsen och postmästaren i Stora Rör skriftliga besked
och dessutom kungjordes poststationens tillkomst i ett cirkulär den 8 april
"till samtliga Postförvaltare i Riket". Detta cirkulär kungjorde öppnandet den
1 maj 1861 av inte mindre än 14 poststationer utöver den i Ottenby.

Bokhållaren vid stuteriet C J Berger blev poststationens föreståndare med 150 kr i årsarvode. Befattningen kan sägas ha gått i arv, för den uppehölls även efter Berger av de efterföljande bokhållarna, nämligen Carl August Öhman (1867-1884) och Theodor Lingmark (1884-1888).

Under Öhmans tid som föreståndare för poststationen i Ottenby överfördes ansvaret för kronobrevbäringen på postverket. För Ölands del innebar det bland annat omorganisation av postgången samt tillkomsten av nya postlinjer och inte mindre än 27 nya poststationer, varav fyra inom nuvarande gränser för Södra Möckleby pastorat.

Postförbindelsen med fastlandet ansågs av många inte vara tillräckligt frekvent för orter som inte låg vid hamn. Detta påtalades bland annat i ett brev den 14 juni 1875 från ett stort antal representanter för södra Öland med stuteriets chef Fr. Posse och kontraktsprosten J H Lagström som de första undertecknarna. De skrev bl a följande.

"Såsom nu postförbindelsen mellan Öland och fastlandet är ordnad, då posten måste tilltryggalägga trenne mils landväg innan den går över Kalmarsund, inträffar det, att en angelägen skrivelse, som med en bättre ordnad postkommunikation kunde fortkomma till adressaten på 5 å 6 timmar, nu behöver 24 timmar för sin fortkomst och att under veckans senare hälft inte tillfälle gives under 4 dagar till brevavsändelse.

Som nu daglig ångbåtskommunikation mellan Kalmar och Öland kommit till stånd, skulle efter vårt förmenande den livligt önskade och efterlängtade förändringen jämförelsevis ganska lätt kunna tillvägbringas därigenom att Ölandsposten varje helgfri dag direkt översändes per ångbåt till Färjestaden, att en poststation å sistnämnda stället bleve arrangerad, som expedierade brev och paketer norr och söderut samt vad särskilt postgången till södra delen av landet beträffar, densamma så ordnades, att posten varannan dag följde västra och varannan dag östra landborgsvägen med Ottenby till slutpunkt, där den varje dag finge kvardröja trenne timmar, genom vilken åtgärd tillfälle gives för korrespondenter boende omkring mellanstationerna att på ankommande brev samma eller följande dag meddela svar".

Kronobrevbäringsreformen hade på sätt och vis medfört förseningar i postgången, något som postmästare August Kempe i Stora Rör berörde i sitt remissvar till poststyrelsen den 22 juni 1875:

"Sedan med den 1 januari 1874 inrättades 17 st nya stationer av andra klassen på södra Öland, har posten icke kunnat hit återkomma på den i 1871 års tidtabell bestämda tid, utan i allmänhet dröjt utöver den bestämda tiden mellan 4 å 5 timmar och vintertiden vid svårt väglag däröver, emedan en fjärdedels timmes uppehåll vid varje station för postens emottagande och avlämnande tagits i anspråk, då även stationer äro så belägna att de ligga avsidet från allmänna landsvägen".

Man kan påstå att junibrevet från invånarna i trakten av Ottenby medverkade till att den tidigare säsongbetonade poststationen i Färjestaden blev permanent, när den återöppnades den 1 april 1876. Men det medverkade

också till att postlinjerna omorganiserades. Efter överläggningar med postala instanser redovisade länsstyrelsen sina synpunkter på omorganisationen i ett 13 sidor långt brev till poststyrelsen den 15 juli 1875. Där i hette det bland annat

"att i allmänhet eller så länge daglig ångbåtsförbindelse emellan Kalmar och Färjestaden äger rum, ävensom vintertiden om och när sundet däremellan är belagt med körbar is, posten emellan fasta landet och Öland måtte överföras på denna led i stället för att taga omvägen över Revsudden och Stora Rör;

att denna postbefordran måtte ske sex gånger fram och åter i varje vecka; att posten, sedan den från Kalmar kommit över till Färjestaden, befordras vidare å två skilda linjer, den norra och den södra sträckande sig, den norra, från Färjestaden förbi Algutsrum och Glömminge till Stora Rörs postexpedition, vidare till Borgholm samt därifrån förbi Råpplinge, Störlinge, Långlöt, Runsten och Norra Möckleby tillbaka till Färjestaden, och den södra, från Färjestaden förbi Vickleby och Resmo till Mörbylånga köping, därifrån förbi Kastlösa, Smedby och Södra Möckleby till Ottenby samt vidare på östra landsvägen förbi Gräsgård, Segerstad, Hulterstad och Stenåsa till Gårdby poststation, och därifrån tillbaka till Färjestaden; med iakttagande dock å såväl norra som södra linjen, att posten växelvis färdas tre gånger i veckan västra landsvägen fram och östra landsvägen åter men de övriga tre gångerna tvärt om;

att de, antagligen korta tider, då sundet mellan Kalmar och Färjestaden icke kan befaras med ångbåt eller på is, posten bör på samma sätt, som nu, överföras från Revsudden till Stora Rör och tvärtom, samt att posten, efter att hava överkommit till Stora Rör befordras vidare därifrån sex gånger i veckan".

I stora drag följde poststyrelsen förslaget, som i huvudsak genomfördes den 1 april 1876. Förbättrad postföring över hela Öland kan sägas ha blivit ett av resultaten. Men allt hängde på att entreprenörer som åtagit sig postföring skötte sina uppgifter på rätt sätt. På södra Öland var P L Åsander i Stora Frö en av dem som skulle göra detta. Att han inte gjorde det torde framgå av den på nästa sida reproducerade klagoskriften.

Åsander gick naturligtvis i svaromål och det med besked i ett långt brev till poststyrelsen den 8 februari 1879. Det har sina poänger men jag begränsar mig till att blott citera en liten passus:

"Beträffande hästarnas hull och utseende så hoppas jag att var och en, som gjort aldrig så liten utflykt i världen, har sig bekant, att en häst, som skall orta begagnas omöjligen kan vara fet, utan vad vi kalla vid draghull, men detta anse herrar poststationsföreståndare, som endast kunna förlika sig med gödningssystemet, vara allt för mager. Men att varje häst, som jag till postskjuts begagnar, utom hö och halmfoder erhåller tillräckligt havre per dag, kan bevisas av de personer, som sköta desamma. Blir någon häst selbruten, som väl genom vårdslost folk inträffar, trots att varje sele är försedd med stoppade putor, så entledigas denna genast ifrån postskjutsen."

hämndlusta, är det icke osannolikt att personer, som påräknat att erhålla ifrågavarande postföring mot en högt uppdriven legosättning, men gått förlustiga densamma genom Åsanders mellankomst att övertaga postföringen med billig lega, angiva Åsander för enahanda fel som de själva möjligen redan begått, eller skulle betraktat som en småsak om de råkat ut för de nu anförda klagomålen. Emellertid har Åsander lovat att vara uppmärksam på vad honom beror i och för en ordentlig postföring".

Vid föredragning av ärendet den 18 februari 1879 lät poststyrelsen bero vid ärendets handläggning framkomna omständigheter. Åsanders vedersakare kom igen med ett nytt angrepp efter två år då han anklagades för att hålla skjutsdrängarna med odugliga hästar. Postinspektör Schönbeck kom åter till Åsanders försvar, då anmälarna hade tagit tillfället i akt att göra påhoppet under årets besvärligaste skjutsningstid. Även stuterichefen i Ottenby, hovstallmästare Fr Posse, gjorde ett uttalande till Åsanders hjälp. Han uppgav att vägarna " varit i allmänhet högst illa underhållna, så att såväl post som resande under åtta och fjorton dagar efter inträffat yrväder måste begagna de s k bivägarna, vilka äro mycket riskabla att färdas om dagen och livsfarliga i mörker, emedan de icke äro utruskade och drivor å ömse sidor om stenmurar icke bortskottade".

Själv hänvisade Åsander till det ogynnsamma vädret. "Det bör", skrev han "ingalunda falla Kungl. Generalpoststyrelsen förunderligt, om någon av de 16 hästar, med vilka jag sköter postföringen, skulle tröttna". Poststyrelsen behandlade ärendet den 4 april 1881. Det blev ingen annan åtgärd än att Åsander fick ersätta några bönder för extra kostnader som de haft under de svåraste vinterdagarna för att biträda med postföringen. Ett år senare blev det ändå byte av entreprenör genom att Johan Peter Johansson i Stora Frö fick kontrakt om postföringen på linjen Färjestaden - Ottenby - Färjestaden.

Bokhållaren Theodor Lingmark sade i december 1887 upp sitt kontrakt om att vara föreståndare för poststationen i Ottenby. På förslag av postmästaren i Kalmar antogs från den 1 april 1888 arrendatorn och handlanden J A Berg med 300 kr i årsarvode. Fröken Maria Charlotta Berg följde honom 1893 och med oförändrat årsarvode tog veterinären Petter Ferdinand Smedberg över den 5 januari 1895, följd i april 1899 av fröken Anna Karolina Berg. I augusti 1902 kom åter en veterinär "till rodet", Nils Richard Mosén. Dessa byten kan verka förbryllande, men det var så att fröknarna gifte sig med var sin veterinär. Som gifta var de inte längre myndiga på den tiden och fick därför inte inneha befattningar som poststationsföreståndare, utan kontrakten överfördes på deras män. I verkligheten torde kvinnorna ändå ha fullgjort postsysslorna.

Vi finner Anna Karolina åter som poststationsföreståndare den 30 augusti 1906, nu i egenskap av änkefru Mosén. Efter egen uppsägning efterträddes hon den 1 juli 1907 av inspektör Olof Månsson, nu med årsarvode sänkt till 200 kr. Ett år senare var det fröken Eva Erlandssons tur att ta över och den 1 oktober 1909 blev Erik Rikard Ramstedt föreståndare. Samtidigt ändrades poststationens namn till Ottenbygård.

Att Åsander, som i
tagit sig postföringen i linjen Stora-
Färjestaden - Ottenby - Färjestaden, och som
der resande och tillfälligt, gamla och icke
äk- och vildast, som ofta gå ränder, på
att dessa under Färjestaden ofta måste
opressad eller besvärad, samt att hästarna äro svaga,
ofta alltför gamla, och icke förmå tillräckligt
flitiga resanden behövs, så att det bli
förlustigt för dem och för dem som betala
resan, hvar för sig, så att det är förenligt
att inga mera resande tillåtas, efter en
sådant med öfverstående personer som posten
viden behövs, hvilket är ett försvakat
postföringen och som till följd af samt om
högst förmå tillräckligt behövs, efter
att det är förenligt i en del af de ställen, det
har skedd medt för förtidigt till följd
det hvar i sin äfven försvakat posten
som äro alltför gamla.

Anders Petersen, J. G. Petersen
O. A. Öman
ad. J. Holmström

J. Lindén, J. A. Haklin
O. J. Eriksson
H. Lundström
Poststationen i Färjestaden

I sitt yttrande den 13 februari 1879 kommenterade postinspektör Schönbeck i Kalmar fallet med bl a följande rader:
"Med kännedom om ölandsbefolkningens fallenhet för intriger och

Ottenbygård

Bokhållaren Erik Rikard Ramstedt fick ta en ny datumstämpel i bruk, när han övertog poststationen den 1 oktober 1909 av fröken Eva Erlandsson. Nu hette den Ottenbygård och namnet Ottenby fick i stället den förenade post- och järnvägsstation som öppnades den 1 februari 1910 såsom ersättning för den vid järnvägens tillkomst indragna lantpoststationen med namnet Ölands Näsby. En landsvägstransport inrättades mellan Ottenby järnvägsstation och Ottenbygårds poststation.

Som framgår av avsnittet om Ölands Näsby i slutet av detta häfte, blev det 2½ månaders "tjuvstart" för järnvägsstationen med namnet Ottenby. Det innebar postservice i stationshuset innan järnvägen var öppnad för allmän trafik.

Den 1 oktober 1915 blev bokhållaren Sigfrid Hilding poststationsföreståndare i Ottenbygård efter Ramstedt. Årsarvodet höjdes från 200 till 240 kr med 1918 års ingång och sex år senare till 300 kr enligt de "allmänna grunder" som då började tillämpas kollektivt för poststationsföreståndare över hela landet.

Med 1931 års ingång tog bokhållaren Erik Arvid Valdemar Johansson över och sju år senare blev hemmadottern Ellen Elisabet Sjöström föreståndare. Hon fick uppleva poststationens indragning med 1952 års utgång.

Uppgifter om föreståndarna vid den förenade poststationen med namnet Ottenby lämnas i ett avsnitt senare i häftet (Ölands Näsby - Ottenby).

Gräsgård (Ölands Gräsgård)

Under de tre decennier som Wilhelm Roos arbetade såsom postman genomgick postverket stora förändringar. I egenskap av chef för postverket (1867-1889) genomförde han en mängd viktiga och genomgripande reformer. Det postala författningsväsendet nyordnades och postverkets organisationsformer moderniserades. Posthemmanen slapp sin skyldighet att svara för postföring, lantbrevbäring inrättades och Postsparbanken kom till, för att nu nämna något av nydaningen.

En av de största reformerna började genomföras 1874, då postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen. Den ersattes med ett stort antal nya postgångar samt poststationer, "en i var socken" som det sades i riksdagsbeslutet, om än med tillägget "där så behövdes".

Man kan påstå att resultatet av just denna reform är det som mest påtagligt speglas i verksamheten på det lokala planet under en lång period från och med 1874. Mängder av stämmoprotokoll skvallrar om vilken betydelse reformen hade för de enskilda socknarna och om hur församlingar, som inte fick del av förbättrad postservice ofta gjorde sig påminta i kampen för rättvisa. För hembygdsforskare har handlingar i anslutning till denna reform

stort intresse, men också senare handlingar som speglar förfäders intresse för postgången.

Efter en omfattande utredning i samråd med länsstyrelserna preciserades det konkreta sättet att genomföra reformen i en kunglig förordning den 5 december 1873. Ett bemyndigande att planera för omorganisationen hade lämnats tidigare. Därigenom hade förberedelser kunnat göras och i hälften av rikets län kunde kronobrevbäringen upphöra redan den 1 januari 1874 samtidigt som 530 nya poststationer inrättades. I ett brev till regeringen den 15 maj 1874, vars koncept generaldirektör Wilhelm Roos själv upprättade, redovisades resultatet. De resterande länen redovisades i ett nytt brev den 25 juni 1875, men inte förrän två år senare hade kronobrevbäringen avskaffats i sin helhet.

Den ursprungliga avsikten torde ha varit att omorganisationen skulle genomföras 1874, men i många fall måste det anstå med ändringar. På Öland var förberedelserna klara och inte mindre än 27 nya poststationer öppnades med 1874 års ingång, även om det inte innebar att alla socknar fick en egen poststation. Den slutliga omorganisationen redovisades i ett brev från poststyrelsen till postinspektorn i Kalmar den 15 december 1873.

Enligt detta skulle en av de 14 nya poststationerna på Ölands södra mot öppnas i Gräsgård med 1874 års ingång. Till föreståndare utsågs kyrkoherden A J Holmström, vilken liksom de tretton andra nya poststationsföreståndarna inom fögderiet fick 100 kr i årsarvode för postsysslan.

I ett brev till poststyrelsen den 4 september 1876 erinrade kyrkoherde Holmström om att hans arbete blivit mera betungande från den 1 april 1876, då han måste klara sex postexpedieringar i veckan på grund av ändrade postföringsförhållanden. Han anhöll vördsamt *"om förhöjning i avlöningen, så mycket mera som dylik förmån redan lär beviljats poststationsföreståndaren i Ölands Segerstad, där brevväxlingen dock är mindre än här"*. Efter tillstyrkan av postmästare August Kempe i Stora Rör fick han genom poststyrelsens beslut den 29 september 1876 årsarvodet höjt med 20 kr.

I ett brev den 18 december 1879 anhöll Holmström att bli entledigad med utgången av första kvartalet 1880 "i anseende till avflyttning från orten". Elva dagar senare skrev vikarierande skolläraren O Törnblad och bad att få efterträda Holmström. Han hade under någon tid skött poststationen i Hulterstad som vikarie för Johan Lindér och han förordades nu av den avgående Holmström.

Men det fanns fler aspiranter, bland dem fröken Emma Uddenberg i Kastlösa och kantor N M Lundquist i Gräsgård. Kronofogden förordade fröken Uddenberg, vilket framgick av ett brev den 25 februari från länsstyrelsen till poststyrelsen. Men nu komplicerades ärendet genom ett brev till poststyrelsen den 6 mars 1880 från kyrkoherde C E Landgren i Segerstad. Han föreslog indragning av Gräsgårds poststation med samtidig flyttning av Segerstads poststation till Seby i den sydliga delen av Segerstads församling till en plats mellan de båda kyrkbyarna. Dit skulle nämligen Segerstads avgående poststationsföreståndare, Olaus Ahlberg, flytta den 1 juli 1880 i samband med pensionering från sin tjänst som skollärare. Kyrkoherde Landgren skrev:

"Gräsgård station kunde alldeles indragas och Ahlberg sköta bägge utan någon tillökning i lönen. Gräsgård finge då, i anseende till kyrkans läge, 1/4 mil och Segerstad likaså till stationen. En annan fördel vunnes och - kustsergeanten C. Olsén finge bekvämare för sin post. Han har hittills haft 1/4 mil, nu finge han blott några famnar, ty han bor i norra delen av Gammalsby, hart nära Seby by, och i anseende till hans tjänst och livräddningsstationen vore läget och förmånen av stor vikt".

Postmästaren i Stora Rör fick ärendet på remiss. Han skrev i sitt svar den 13 mars 1880 "att de tvenne omnämnda stationerna äro belägna på obetydligt avstånd från varandra och att brevväxlingen därstädes är jämförelsevis mindre, vadan en sammanslagning av båda stationerna till en enda utan något men kan äga rum".

I avvaktan på sammanslagningen fick klockaren N M Lundqvist vikariera som föreståndare för poststationen i Gräsgård från april månads ingång 1880. Länsstyrelsen förklarade i ett brev till poststyrelsen att intet hinder fanns för att genomföra sammanslagningen på angivet sätt. Så skedde den 15 maj 1880 och klockarens korta förordnande var slut.

Olaus Ahlberg blev föreståndare för de sammanslagna poststationerna som med namnet Ölands Segerstad låg i byn Seby mellan de båda socknarna. Om hans vidare öden berättas i avsnittet om Segerstad närmast efter detta.

De som bodde mera centralt inom Gräsgårds socken gillade inte att deras poststation hade försvunnit. Men det skulle dröja några år innan missnöjet fick något positivt resultat. En liten början blev det ändå efter en extra kommunalstämma den 13 april 1885 då man beslöt anhålla om en poststation. Enligt protokollet föreslog stämman till föreståndare "skolläraren Hr Fr Ekholm, som har sin bostad mitt i församlingen vid allmän landsväg, vilken antogs som kompetent, emedan han förut varit poststationsföreståndare i Egby år 1874".

Framställningen remitterades till postmästaren i Stora Rör, som visserligen ansåg det behövt nu med en poststation i Gräsgård men hyste betänkligheter beträffande inte bara dess föreslagna läge utan också beträffande den föreslagna föreståndaren. Denna åsikt bottnade i kronolänsman Thornells uttalande, att Ekholm "är alldeles olämplig som poststationsföreståndare". Dålig ekonomi och en förestående konkurs var anledningen till länsmannens omdöme om folkskolläraren Fredrik Ekholm. Resultatet blev att poststyrelsen vid föredragning den 16 juni 1885 ansåg "framställningen icke kunna till bifall förleda".

Vid den ordinarie kommunalstämman med Gräsgårds församling den 23 mars 1886 kom frågan upp på nytt. Den gången föreslogs Frans Otto Wahlgren i Seby till föreståndare. Kommunalstyrelsens ordförande Jöns Persson i Solberga förde ärendet vidare till poststyrelsen. Han framhöll bl a att många hade minst en mil till närmaste poststation och att kommunen var betungad med utgifter för att dess invånare skulle kunna ha kontakt med omvärlden.

Men nu agerade Fredrik Ekholm som sett sin chans att bli postföreståndare försvinna. Han skrev den 5 april 1886 till poststyrelsen att kommunalstämman den 23 mars "var besökt av endast några få personer från norra delen av församlingen" och påtalade att den föreslagna platsen för poststationen, Gammalsby by bara låg en fjärdedels mil från Ölands Segerstads poststation. Han anhöll därför "att denna ansökan från Gräsgård ej måtte bliva bifallen därför att södra sockendelen ej på ringaste sätt får någon nytta därav".

Avslutningsvis menade han att utgifterna för en poststation i Gräsgård inte skulle täckas av beräknade inkomster. Postmästare August Kempe i Stora Rör rådgjorde åter med kronolänsman August Thornell i Kastlösa. Denne ansåg att man inte borde fästa avseende vid Ekholms skrivelse och tillade att om Ekholm hade "blivit föreslagen till poststationsföreståndare, hade han säkerligen tigit stilla och i likhet med alla andra instämt i anhållan om att en så väl behövt poststation komme till stånd".

Med postmästarens instämmande i kronolänsmannens tillstyrkan fick ärendet en välvillig behandling och vid föredragning i poststyrelsen den 6 maj 1886 beslöts att en poststation skulle inrättas i Gräsgård den 1 juli 1886. Hemmansägaren Frans Otto Wahlgren blev föreståndare med 200 kr i årsarvode.

		Färjestaden—Öttenby—Gårdby— Färjestaden. (Från den 1 juli 1886.)					
O. L.	—	7,30	1,1	Färjestadens poststation	T. F.	2,0	—
O. L.	9,0	9,15	1,1	Vickleby poststation	T. F.	12,15	12,30
O. L.	10,0	10,0	1,3	Reaso gästgivaregård	M. Th.	11,30	11,30
O. L.	11,0	11,15	0,8	Mörbylånga poststn. (Mörbylånga köping)	M. Th.	10,15	10,30
O. L.	12,15	12,30	0,6	Kastlösa poststation	M. Th.	9,0	9,15
O. L.	1,15	1,30	0,6	Ölands Smedby poststation	M. Th.	8,0	8,15
O. L.	2,15	2,30	1,5	Södra Möckleby poststation	M. Th.	7,0	7,15
O. L.	4,30	4,45	1,5	Öttenby poststation	M. Th.	4,45	5,0
O. L.	5,15	5,15	1,5	Näsby gästgivaregård	M. Th.	4,15	4,15
O. L.	6,0	6,15	1,3	Gräsgårds poststation	M. Th.	3,15	3,30
O. L.	7,0	7,15	0,2	Ölands Segerstads poststation (Seby by)	M. Th.	2,15	2,30
O. L.	9,0	9,15	0,5	Hullerstads poststation	M. Th.	12,15	12,30
O. L.	9,30	9,30	1,1	Triberga gästgivaregård	M. Th.	12,0	12,0
O. L.	10,15	10,30	1,4	Stenåsa poststation	M. Th.	11,0	11,15
O. L.	12,0	—	1,1	Gårdby poststation	M. Th.	9,15	9,30
Th. S.	—	12,15	1,9	Färjestadens poststation	M. Th.	—	7,30
Th. S.	2,0	—					

Denna tidtabell tillämpades från den 1 juli 1886, när poststationen i Gräsgård återinrättades. Som framgår av den finstilta texten i parentes efter Ölands Segerstad, låg denna poststation fortfarande kvar i Seby by, således tämligen nära den i Gräsgård. Inramade uppgifter anger tider mellan kl 1800 och 0600.

Poststationens namn fick prefixet "Ölands" den 1 september 1899 på grund av att risk fanns för förväxling med poststationen med namnet Gräsgårde som öppnades i Södra Møre den 9 augusti 1899.

Wahlgrens årsarvode höjdes till 400 kr 1909 och till 420 kr 1917 med ett personligt tilläggsarvode på 100 kr vid höjningen 1917 på grund av lång tjänstgöringstid. Poststationen flyttades sålunda inte till järnvägsstationen 1910. I postinspektionens redovisning av organisation i anslutning till järnvägens tillkomst pekade postinspektör Thormark i Malmö särskilt på att Wahlgren skulle kvarstå som poststationsföreståndare. Bakom detta låg en framställning från ett antal personer som önskade att en poststation öppnades i Torngård och utgick från att lantpoststationen i Gräsgård skulle kunna dras in på grund av närheten till Torngård. Det löstes genom att Torngård fick en poststation och Gräsgårds ändå fick behållas. Detta redovisas senare i detta häfte under avsnittet om Torngård.

Det skulle så småningom ändå bli en förening av post och järnväg i Gräsgård. Sedan Wahlgren avgått flyttades poststationen med 1922 års ingång till järnvägsstationen (diarienummer I b 1921:1604) och Hedda Elisabeth Håkansson fick ta ansvar för både post- och järnvägsgöromål. När hon avgick 1928 tillträdde Edith Kristina Lönnqvist och ansvarade för posten till augusti 1947, varefter följande järnvägsanställda hade motsvarande ansvar till poststationens indragning i samband med järnvägens nedläggning vid september månads utgång 1961: Axel Gottfrid Andersson (1947-1948), Hilja Ilona Hägglund (1948-1953) och Anna Vailett Larsson (1953-1961).

Segerstad (Ölands Segerstad)

Segerstad var en av de 14 socknar i södra motets fögderi som fick en poststation med 1874 års ingång. Skolläraren Olaus Ahlberg blev föreståndare med 100 kr i årsarvode. Med liten marginal sålde han nog med frimärken för att täcka detta belopp under första verksamhetsåret, 120 kr, medan försäljningen gav mycket bättre resultat under 1875.

Med 1876 års ingång fick poststationen prefixet "Ölands" för att undvika förväxling med den värmländska poststationen med namnet Segerstad, vilken hade öppnats med 1875 års ingång. 33 poststationer fick vid det tillfället ändra namn för att undvika föräxlingar med poststationer som hade samma eller snarlika namn (illustr. av kungörelsen på motstående sida).

I ett brev till poststyrelsen den 24 januari 1876 begärde Ahlberg att få årsarvodet höjt till 140 kr. Genom svar från poststyrelsen den 29 januari fick postmästaren i Stora Rör i uppdrag att underrätta Ahlberg om att någon höjning inte kunde komma i fråga så länge kontraktet gällde.

Utvägen för Ahlberg var då att säga upp sitt kontrakt och det gjorde han i ett brev den 19 maj 1876. Han tillade emellertid följande:

"Men vill också ödmjuktigen tillkännagiva, att om Kungl. Generalpoststyrelsen finner skäl i att icke indraga poststationen Ölands Segerstad utan låter den kvarbliva och om jag har Kungl. Generalpoststyrelsens förtroende få mot förhöjning av 50 kronor till ovannämnde arvode (lön) ingår jag tills vidare på nytt kontrakt mot en årlig lön 150 kronor".

Kungörelse,

angående namnförändring af åtskilliga poststationer.

För att förekomma förväxling mellan postanstalter med likljudande namn, komma från och med nästinstundande års början namnen å nedan upptagne poststationer att förändras på följande sätt, nämligen:

inom Stockholms län:

*Björkö till Arholma och
Östra Ryd till Rydboholm;*

inom Upsala län:

*Skejthammar till Gimo,
Säfra till Balingsta och
Wallby till Trögds-Wallby;*

inom Jönköpings län:

*Woxtorp till Woxtorpsby och
As till Westbo-As;*

inom Kalmar län:

*Egby till Ölands-Egby,
 Segerstad till Ölands-Segerstad och
 Smedby till Ölands-Smedby;*

inom Gotlands län:

*Dalhem till Gotlands-Dalhem och
Wänge till Gotlands-Wänge;*

inom Kristianstads län:

*Gryt till Göinge-Gryt och
Össjö till Asbo-Össjö;*

inom Malmöhus län:

*Dalby till Torna-Dalby,
Hellestad till Torna-Hellestad,
Hvellinge till Skytts-Hvellinge och
Käglinge till Glostorp.*

inom Hallands län:

Köplinge till Renneslöf;

inom Elfsborgs län:

Floda till Floda station;

inom Skaraborgs län:

*Björnsäter till Wester-Björnsäter,
Dogsberg till Frösved och
Srentorp till Srentorpsby;*

inom Wernlands län:

*Björneborg till Björneborgs station;
Högsäter till Högsätersby;
Norbö till Wernlands Bro och
Wall till Wisnum;*

inom Kopparbergs län:

Fors till Fors station;

inom Gefleborgs län:

*Katrineberg till Katrinebergs kapell och
Tuna till Tunaby;*

inom Jemtlands län:

Fors till Bispgården samt

inom Westerbottens län:

*Degerfors till Norra Degerfors och
Tärna till Tärnaby.*

Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 22 november 1875.

WILHELM ROOS.

Efter remissbehandling möter vi här en ovanlig företeelse - trots avstyrkande av postmästare August Kempe i Stora Rör fick Ahlberg årsarvodet höjt till 150 kr enligt poststyrelsens beslut den 19 juni 1876. Det kan ha sitt intresse att läsa något av Kempes motivering för sitt avstyrkande, framfört i hans brev till poststyrelsen den 25 maj 1876:

"Socknarna på Öland äro i motsats till förhållandet å fasta landet små och ligger därför nära varandra, i synnerhet är detta förhållandet vad Ölands Segerstad beträffar som är den minsta av alla socknar på Öland, därför är poststationen i Segerstad på endast omkring 1/4 mils avstånd från Gräsgårds poststation å ena sidan, och cirka 1/2 mil från Hulterstads poststation å andra sidan, i följd därav anser jag att Ölands Segerstad station kunde indragas då stationer å ömse sidor så nära finnas att tillgå, och endast pastor som tjänsteman finnes i socknen, och då posten dagligen kör förbi hans bostad, och postiljon som medföljer, har låst brevlåda att däruti förvara breven, så kan postiljonen däri upphämta de försändelser som skola avsändas.

Skulle nu poststationsföreståndaren i Ölands Segerstad erhålla den äskade tillökningen i arvode, så bleve troligen en följd därav att de övriga stationernas föreståndare även gjorde anspråk och begärde förhöjning i arvode".

Postmästarens förslag om indragning av poststationen Ölands Segerstad föll således inte i god jord. Däremot blev grannpoststationen i Gräsgård indragen den 15 maj 1880, som framgår av föregående avsnitt i detta häfte. Vid detta tillfälle flyttades Ölands Segerstads poststation till Seby by och tidtabellen för postföringen fick det utseende som framgår av illustrationen nedan. Inramade uppgifter avser tidpunkter mellan kl 1800 och 0600 enligt modernt sätt att ange tid. För de olika delsträckorna fanns kontrakt om postföring med hästägare som tävlade med varandra om att få uppdrag som entreprenörer. Det förekom stor konkurrens och mycket rävspel.

		Färjestaden—Ottenby—Gårdby— Färjestaden.				
		(Erån den 16 maj 1880.)				
O. L.	—	7,30		Färjestadens poststation	T. F. 1,45	—
O. L.	9,0	9,15	1,1	Vickleby poststation	T. F. —	12,15
O. L.	10,0	10,0	1,3	Resmo gästgifvaregård	M. Th. 12,0	—
O. L.	11,0	11,15		Mörbylänga poststat. (Mörbylänga köping)	M. Th. 11,15	11,15
O. L.	12,15	12,30	0,8	Kastlösa poststation	M. Th. 10,0	10,15
O. L.	1,15	1,30	0,6	Ölands Smedby poststation	M. Th. 8,45	9,0
O. L.	2,15	2,30	0,6	Södra Mückeby poststation	M. Th. 7,45	8,0
O. L.	4,30	4,45	1,5	Ottenby poststation	M. Th. 6,45	7,0
O. L.	5,15	5,15	1,5	Näsby gästgifvaregård	M. Th. 4,30	4,45
O. L.	6,45	7,0	1,3	Ölands Segerstads poststation (Seby by)	M. Th. 4,0	4,0
O. L.	8,45	9,0	0,2	Hulterstads poststation	M. Th. 2,15	2,30
O. L.	9,15	9,15	0,5	Triberga gästgifvaregård	M. Th. 12,15	12,30
O. L.	10,0	10,15	1,1	Ständsa poststation	M. Th. 12,0	12,0
O. L.	11,45	12,0	1,1	Gårdby poststation	M. Th. 11,0	11,15
Th. S.	1,45	—	1,4	Färjestadens poststation	M. Th. 9,15	9,30
			11,9			7,30

Av tidtabellen framgår att Ölands Segerstads poststation nu låg i Seby by. Dit flyttade Olaus Ahlberg när han pensionerades från sin tjänst som skollärare. Han skrev den 24 februari 1881 till poststyrelsen

"att då jag i april sistlidet år åtog mig förtroendet att vara poststationsföreståndare för både Gräsgårds och Segerstads socknar, under en station, samt ombesörja att lokalen blev i gränsen mellan dessa socknar; och det för samma arvode som då Segerstad var ensam under samma station, jag då icke kunde få i min tro, att det skulle bliva så mycke besvär och kostnad att hava tvenne socknar under en station, som det är".

I fortsättningen av brevet sade Ahlberg upp sig till den 1 juli 1881, bland annat under åberopande av att ersättningen var för låg för att även täcka expenser, som t ex bindgarn, lack och ljus. Poststyrelsen begärde nu i ett brev till länsstyrelsen den 1 mars 1881 förslag på lämplig ersättare för Ahlberg.

Det blev ett i tiden långt utdraget ärende som i arkivet omfattar ett 30-tal sidor. Olika förslag om nya föreståndare och andra platser för poststationen diskuterades, vilka sammanfördes i ett remissutlåtande den 14 juni 1881 av länsstyrelsen i Kalmar. Ur detta kan man bland annat inhämta

"att, om nuvarande föreståndaren för nämnde på senaste tiden till Seby i gränsen mellan Segerstads och Gräsgårds socknar förlagda poststation, före skolläraren Olaus Ahlberg varit i tillfälle att bibehålla befattningen, Länsstyrelsen, med avseende på såväl Ahlbergs personliga lämplighet som bostadsplatsens passande läge, skulle hava, lika med kronofogden, förordat antagande av Ahlbergs anbud att bibehålla befattningen mot årsarvodets icke synnerligen betydliga höjning från 150 till 200 kronor,

men att, då den av Ahlberg för sig och poststationen förhyrda bostad i Seby nyligen genom våld förstörts samt — Ahlberg numera funnit sig icke kunna med denna befattning fortfa, Länsstyrelsen anser sig böra föreslå att ifrågavarande vid denna månads slut ledigblivna befattning måtte åtminstone tills vidare uppdragas åt organisten och skolläraren i Segerstad G R Johansson, vilken är väl vitsordad och förklarar sig villig att åtaga sig bestyret för samma arvode, som nu utgår eller 150 kronor om året. Stationen kommer väl därigenom att i jämförelse med nuvarande läge ligga 1/5 dels mil längre bort från Gräsgårds kyrka; men då väglängden mellan samma kyrka och den vid Segerstad, där Johansson bor, icke utgör mer än omkring 1/2 mil, torde denna omständighet, i avbidan på någon mera ändamålsenlig anordning, icke innebära något bestämt hinder för poststationens förflyttande från Seby till Segerstad".

Poststyrelsen beslöt vid föredragning den 18 juni 1881 i enlighet med länsstyrelsens förslag och poststationen flyttades den 1 juli 1881 norrut till Segerstads kyrkby utan att poststationen i Gräsgård återöppnades. I beslutet angavs att det gällde tills vidare. Eftersom beslutet redan var fattat, kunde en sent inkommen ansökan från sjökaptten A Grönlund, daterad den 20 juni 1881, om att bli föreståndare läggas till handlingarna i poststyrelsen med påteckningen "erfordrade ej f n vidare åtgärd".

Gräsgårds sockenbor var naturligtvis missnöjda med att nu ha fått längre väg till poststationen. Den låg ju nu på samma plats som under den tid då Gräsgårds-borna hade en egen poststation att tillgå inom socknen. Det var väl inte så litet känsligt att behöva besöka en annan sockens kyrkby för att få postärenden uträttade. Vid en extra kommunalstämma med Gräsgårds församling den 24 juli 1881 beslöt man hemställa hos poststyrelsen att få poststationen flyttad till hemmansägaren Otto Wahlgren i Seby. En framställning i den riktningen skrevs den 27 juli 1881 av kommunalstyrelsens ordförande C F Olsson och påtecknades vid föredragning i poststyrelsen den 7 oktober 1881 att den inte erfordrade vidare åtgärd. Kyrkoherde C E Sandgren i Segerstad skrev den 16 december 1881 att han hade "förnummit att närliggande Gräsgårds kommun skulle ingått med en ansökan att få den förra stationen där återupprättad. Jag anhåller blott få nämna att, om Generalpoststyrelsen på sin bekostnad ej anser sig böra inrätta station därstädes, det ju väl ginge an att tillåta dem få en station i skolhuset, där F Ekholm, nyvald skollärare, nu inflyttat, på det sätt att styrelsen intet betalade, utan kommunen själv lämnade bidrag därtill, såsom t ex i Norra Möckleby". Den 19 december påtecknade poststyrelsens handläggare även detta brev "erfordrade ej vidare åtgärd". Som framgår av det tidigare avsnittet om Gräsgård, blev poststationen där inte återinrättad förrän den 1 juli 1886.

Provisoriet med skollärare G R Johansson som föreståndare för den från Seby till Segerstad återflyttade poststationen varade ett år. När han inlämnat sin avskedsansökan, skrev Fredrik Ekholm i Gräsgård och anmälde sitt intresse om poststationen kunde flyttas till hans bostad på 1/8 mils avstånd söder om Seby. Det var naturligtvis dömt att misslyckas, och när hans ansökan föredrogs i poststyrelsen den 19 juni 1882, hade två veckor redan gått sedan beslut fattats om Johanssons efterträdare. Det blev från juli 1882 lanthandlaren Johannes Ekström med poststationen fortfarande belägen i kyrkbyn. Hans arvode blev oförändrat, 150 kr om året. Därmed inträdde en stabilitet för poststationen Ölands Segerstad och Ekström blev kvar som föreståndare till dess att poststationen flyttades till järnvägsstationen den 1 februari 1910. På hemställan av postinspektionen i Malmö den 5 oktober 1909 kunde Johannes Ekström och hans kollega Jonas Almér i Långlöt, när de skulle "på grund av järnvägs öppnande i orten frånträda poststationsföreståndarebefattningen, erhålla ett erkännande för det sätt, varpå de handhaft poststationerna".

Nu blev det järnvägspersonalen i Segerstad som fick ta ansvar för posten. Ernst Walfrid Jonsson var den förste i raden, följd den 1 juni 1911 av Erik Magnus Teodor Ehrnborg, som tidigare varit föreståndare för poststationen Ölands Skogsby. När han flyttade från Segerstad i maj 1914, tog Carl Edvard Ljungström över ansvaret för posten under fyra år, ett ansvar som därefter vilade på följande järnvägsanställda: Sven Petter Pålsson (1918-1928), Vilhelm Fransson (1928), Josef Hjalmar Hörlin (1928-1930), Gustaf Oscar Alfons Gustafsson (1930-1935), Elsa Teresia Gustafsson (1935-1948) och Gustaf Oscar Alfons Gustafsson, andra perioden (1948-1957). Poststationen hade mycket liten omsättning och drogs in med september månads utgång 1957 (Diarienummer Dt 1246/57).

Smedby (Ölands Smedby)

Till föreståndare för poststationen i Smedby antogs från dess start med 1874 års ingång skolläraren D G Fagerström med 100 kr i årsarvode. Han fick byta ut sin datumstämpel mot en som graverats med prefixet "Ölands" från 1876 års ingång. Poststyrelsen skrev redan den 23 november 1874 till länsstyrelsen och anmälde att en förenad post- och järnvägsstation med namnet Smedby hade öppnats vid järnvägslinjen Kalmar-Emmaboda. Man kunde ha tänkt sig att namnbytet hade skett snabbare. Frågan sköts emellertid upp vid poststyrelsens föredragning den 10 december 1874 och togs sedan upp i sammanhang med ett 30-tal övriga namnändringar, redovisade i föregående avsnitt om Segerstad.

W. 10.818
KONCL. MAJ 22 1874
BEFALLNINGSHAFVANDE
KALMAR LÄN
LANDSKANSLIET

M. K. d. J. d. 1874

Smedby

Herr Kongl. General-Poststyrelsen.

Ederes Kongl. Poststyrelsen, i anledning deraf att på järnvägsstationen Emmaboda blifvit inrättad en järnvägs-
poststation med lika benämning som
öfver Smedby, som förut gifvits åt en på
Öland befintlig poststation, genom Skrif-
velsen den 23 nästlidene November anmodat
Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att för
den sistnämnda poststationens förut an-
man lämplig benämning, kan jag frän
ortens församling infördrat yttrande i
frågan, att för nu i afvärensfrämmande
med hvad församlingen tillstyrkt, äran förs-
lä, att den ifrågavarande poststationen
på Öland benämnas "Smedstorp" i stäl-
let för Smedby.

Kalmar i Landshövdingens kansli den 3 de-
cember 1874.

L. Edv. Ståm.

1874 den 10 december 1874

Fagerström skrev 1877 till poststyrelsen och begärde högre arvode men fick avslag. Han fattade pennan på nytt och skrev den 23 januari 1878 med anhållan "att min lön måtte ökas från 100 till 175 kronor pr år, räknat från detta årets början, såvida det är Kungl. Generalpoststyrelsens mening, att jag längre skall utöva denna tjänstebefattning såsom poststationsföreståndare, i motsatt fall får jag genast avsäga mig densamma".

När postmästare August Kempe i Stora Rör svarade den 1 februari 1878 på poststyrelsens remiss i ärendet, skrev han bl a följande:

"Då inom en mils avstånd finnes trenne poststationer, nämligen Kastlösa, Ölands Smedby och Södra Möckleby, och då Ölands Smedby och Södra Möckleby tillhör samma pastorat och äro belägna en halv mil från varandra, samt Ölands Smedby station är mitt emellan Kastlösa och Södra Möckleby stationer, så får jag ödmjukast hemställa, huruvida icke Ölands Smedby station kunde indragas".

Om eventuell indragning frågade poststyrelsen i ett brev till länsstyrelsen den 8 februari 1878 med det tillägg som framgår av illustrationen

*För den händelse att, af särskilda skäl, Kongl. Maj:ts Refällningshafvande skulle finna sådant indragning icke kunna för närvarande äga rum, uttalar sig Kongl. Styrelsen, att Kongl. Maj:ts Refällningshafvande ville lönligt afgifva förslag på lämplig person, som är huzad, att från tid, som skall framdeles bestämmas, genom kontrakt åtaga sig poststationsföreståndare befattningen i Ölands Smedby, mot åtnjutande af årsarvode till enahanda belopp som för närvarande utgår, nämligen 100 kronor.
Stockholm den 8 februari 1878.*

Anders Larsson

Efter rådslag med kronofogde Wellin kunde länsstyrelsen inte gå med på någon indragning. Kronolänsman L P Marmolin letade reda på hemmansägaren Carl Jönsson, som bodde utmed postföringsvägen ca 100 meter från Fagerström och ett kontrakt tecknades den 15 mars 1878 med Jönsson om att bli föreståndare med 130 kr i årsarvode. Detta hann aldrig träda i kraft. Poststyrelsen sände nämligen ett telegram till postmästaren i Stora Rör den 21 mars och begärde att kontraktet skulle återsändas. Poststyrelsen hade då fått besked att Fagerström var beredd att kvarstå "för att gå en inom Smedby församling rådande allmän önskan till mötes". Detta berodde delvis på ovisshet om huru Jönsson skulle "kunna sköta detta, ty det är väl ändå nödvändigt, att kunna skriva sitt namn någorlunda ordentligt, räkna simpla tal och ha litet insikt i saken, ävensom hur han kommer till att sköta eller vårda postverkets tillhörigheter, i fall han får posten".

Ett nytt kontrakt med Fagerström, avseende 130 kr om året, kunde postmästare Kempe sända till poststyrelsen den 5 april 1878. Det var kanske inte hundraprocentiga kunskaper hos Fagerström heller, men allt fungerade bra, även om postmästare Lindqvist i Kalmar efter sin inspektionsresa 1883 anmälde att "stationsföreståndaren i Ölands Smedby icke ens hade kännedom om tillvaron av" inlämnings- och ankomstjournal.

Folkskolläraren Otto Mauritz Mellberg tog över poststationen i Ölands Smedby i augusti 1894, alltså med 130 kr i årsarvode. Detta höjdes i juli 1900 till 150 kr och i april 1901 till 200 kr. Otto Mellberg hade också kontrakt om gångpostföring mellan Kastlösa och Ölands Näsby.

Änkefru Josefina Charlotta Mellberg fick uppehålla poststationsföreståndaretjänsten enligt ett nytt kontrakt i februari 1913 en kort period till dess att den nya folkskolläraren Carl Rickard Thorsson antecknades som poststationsföreståndare från den 1 juli 1913.

Årsarvodet höjdes till 240 kr den 1 oktober 1916. Under halvannan månad på sommaren 1917 uppehöll småskollärarinnan Hilma Folkesson tjänsten men från den 15 augusti 1917 gällde ett nytt kontrakt med folkskolläraren Daniel Arvid Brandt. Detta varade till 1918 års utgång och det blev fortsatt täta byten på posten, med lärarinnorna Anna Matilda Jannesson (1919-1920), Signe Theodor Thelander (1920, andra halvåret) och Anna Matilda Jannesson, andra perioden (januari-april 1921).

Den 1 maj 1921 flyttades poststationen till Carl Edvard Bäckströms bostad. Han hade varit handlare och, det blev en aktiv handlare som tog över efter honom den 1 maj 1929, nämligen Karl Amandus Karlsson. Nu fick Smedby-borna vänja sig vid att uträta postärenden i samband med besök i handelsboden och Karl Karlsson blev den siste ordinarie poststationsföreståndaren. Innan han avgick fick han medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst. Poststationen drogs in den 30 september 1961 i samband med den organisation som gjordes när järnvägstrafiken upphörde.

Södra Möckleby (Degerhamn)

En poststation öppnades med namnet Södra Möckleby med 1874 års ingång då kronobrevbäringsansvaret överfördes på postverket. Till föreståndare antogs Adolf Fredrik Hägerström med 100 kr i årsarvode. Med detta var han inte nöjd utan begärde i ett brev till poststyrelsen att få det fördubblat. Han tillade att han ville lämna befattningen den 1 januari 1877 om önskemålet inte tillgodosågs.

Postmästare August Kempe i Stora Rör förordade Hägerströms ansökan om arvodesförhöjning men ansåg beloppet böra begränsas till 150 kr per år. Poststyrelsen sträckte sig längre och skickade ett kontrakt som medgav 180 kr. Detta ville Hägerström inte acceptera, men garvaren N M Petersson förklarade sig vilja bli poststationsföreståndare med en årslön på 175 kr.

Hägerström var troligen införstådd med att ärendet kunde utvecklas på detta sätt. Tillfrågad svarade han i ett brev den 16 november 1876 följande: "Genom poststationens förflyttande till garvaren Peterssons bostad uppstår i avseende på väglängden för postföraren ingen förändring, ty Peterssons bostad är belägen vid vägen, omkring 100 alnar från skolhuset, där stationen nu är".

Poststyrelsen antog Petersson till poststationsföreståndare med 1877 års ingång. Redan den 15 januari 1877 skrev han till poststyrelsen att han inte ansåg sig kunna svara för poststationen mot det låga arvodet av 175 kr och tillade att han ville vara befriad från befattningen den 1 april, om han inte fick arvodet höjt till 300 kr.

Nu skyndade sig hemmansägaren Petter Ad. Andersson i Gårdstorp att erbjuda sig rycka in med oförändrat arvode, om poststationen fick flyttas "½ åttondels mil längre norrut vid landsvägen". Men även Hägerström lät höra av sig i ett brev till poststyrelsen den 19 januari 1877 med besked om att han stod fast vid sitt erbjudande att sköta stationen för 200 kr om året.

Postmästare August Kempe i Stora Rör gav förord åt Hägerström och framhöll att Södra Möckleby var en av de större poststationerna på södra Öland. Postinspektör Johan Abraham Schönbeck i Kalmar fick också tillfälle att uttala sig. Han skrev bl a följande till poststyrelsen den 15 februari 1877:

"Skolläraren A F Hägerström har sin bostad belägen invid kyrkan samt nära gästgivaregård och allmänna postvägen. Någon bättre belägenhet för poststation kan svårligen erhållas, lägges härtill att poststationen har en större postutväxling, till följe av söder om kyrkan belägna tvenne större alunbruk, samt att Hägerström är vand vid postgöromålen och även av mig känd för en ordentlig person, kan jag icke annat än förorda Hägerströms antagande till föreståndare för poststationen i Södra Möckleby.

Gårdstorp, varest den andre sökanden till ifrågavarande befattning har sin bostad, är beläget på ett betydligt avstånd norr om kyrkan. Poststationens förflyttande till nämnde lilla by torde vara mindre lämpligt, och skulle bliva mindre välkommet för ovannämnde bruks postutväxling".

Adolf Fredrik Hägerström
då förordad mig contract från
Kongl. Generalpoststyrelsen tvänne
exemplar, hvori mig tillverkades
180 Kronor säsom arvode för post-
stationsföreståndarebefattningen
och att det samma af mig icke
antages betygar Södra Möckleby
den 18 Oktober 1876.

A F Hägerström

Petter Ad.

O. Enicksson
Gotfried Lindblad

Poststyrelsen beslutade om Hägerströms återinsättande med 200 kr i årsarvode. Garvaren N M Peterssons sejour som poststationsföreståndare blev således bara tre månader lång. Han hade emellertid en annan uppgift genom att han vid entreprenadauktionen den 21 februari 1876 bjudit lägst för postföringssträckan mellan Lilla Dahlby gästgivaregård och Näsby gästgivaregård över Ölands Smedby, Södra Möckleby och Ottenby.

Det skulle bli fler förvecklingar vid poststationen i Södra Möckleby. Med 1878 års ingång introducerades lantbrevbäring i Sverige. I ringa utsträckning "drabbades" Öland första året på norra motet genom samtidig indragning av några poststationer. En undersökning gjordes för hela ön om möjligheterna att spara genom att ersätta ytterligare poststationer med lantbrevbäring. Alternativet var att sänka föreståndarnas avlöning eller söka efter någon som var villig att överta befattningen mot lägre beting.

Sålunda fick postmästare August Kempe poststyrelsens uppdrag i ett brev den 30 november 1877 "att infordra skriftligt svar från A F Hägerström, huruvida han vore sinnad att med 150 kr för år räknat fortfarande bestrida poststationsbefattningen i Södra Möckleby, samt i annat fall infordra

prästbetyg för Maria L Moberg, som förklarar sig villig att mot föreskrivne avlöning bestrida poststationsbefattningen".

Ett skäl som talade mot Maria Moberg var att hon var gift och som sådan omyndig enligt då gällande lag. En omyndig person fick inte antas till poststationsföreståndare. Detta tycks postmästare August Kempe inte ha tänkt på, när han bland annat skrev följande den 14 december 1877 till poststyrelsen:

"Mannen skulle i hennes namn utöva befattningen, men de insända betygen upplyser om Mobergs våldsamma sinnelag och olämplighet som poststationsföreståndare. Dessutom är det ovisst huru länge han kommer att förbliva i Södra Möckleby och han är dessutom i orten allmänt fruktad samt även anklagad för sina våldsbragder".

Ryktet om det påtänkta bytet på posten i Södra Möckleby spred sig och bruksdisponent C G Kindberg skrev ett intyg om Hägerströms nit och lämplighet som poststationsföreståndare. Bland flera bilagor i målet fanns också ett intyg av kronolänsman L P Marmolin om att han hade instämt kustvakten E Moberg till Ölands södra mots lagtima hösteting "att ansvara för begånget våld mot skjutsentreprenören Fr. Lundquist i sistlidne juni månad samt att målet ännu icke är avgjort".

*Di Hägerström lunnas det intyg
att jag nådgate slämma frustvaka
han A. E. Moberg till M. Petter Olsson
ting för att stända laga menn
för det han skjutit skarpa skott
mot mig med revolver
Södra Möckleby den 8 Decembar 1877
Fr. Lundquist
Skjuts Entreprenör*

Slutet på visan blev att poststyrelsen den 21 december 1877 annoterade att ärendet inte fordrade vidare åtgärd. Det innebar att Hägerström satt kvar i orubbat bo som poststationsföreståndare med oförändrad lön, 200 kr om året. Samma belopp tillkom dottern Alma Sofia Maria Hägerström, när hon tog över poststationen den 1 april 1896 och när hon i sin tur lämnade över den till före förmannen Sven Petter Olsson på nyåret 1898. Denne hade emellertid förmånen att få ett biträdesanslag på tio kronor i månaden med 1903 års ingång.

En anteckning om ett särskilt kontrakt med Olsson om posttransporter kan möjligen tolkas så att han bodde på något avstånd från postvägen, men jag har inte kunnat få detta bekräftat. Han var inte i tjänst särskilt länge och motsvarande anteckning finns inte för efterträdaren från den 1 december 1905, Hilma Julia Carlsson. Hon torde ha haft poststationen vid postvägen på dess västra sida och i kyrkans närhet.

Innan Hilma Julia tillträdde, hade poststationens namn ändrats till Degerhamn. Bakgrunden till denna ändring finner vi i en framställning den 21 april 1904 från Wilhelm Johanson för Ölands Nya Cement Aktiebolag. Han framhöll bl a följande:

"Bland de många skäl som tala för en namnförändring härvidlag vilja vi endast anföra följande:

1. torde Degerhamn såväl i in- som utlandet vara betydligt mera känt än Södra Möckleby;
2. förväxlas ofta post, adresserad till Norra Möckleby med post till Södra Möckleby, enär en del korrespondenter endast använda den förkortade benämningen Möckleby;
3. har flera gånger hänt, att post, ställd till personer i Myckleby socken i Bohuslän anlönt till Södra Möckleby".

Den extra ordinarie kommunalstämman den 12 maj 1904 förordade Wilhelm Johansons framställning "då många skäl tala för men intet emot denna namnförändring". Postinspektionen i Malmö tillstyrkte bifall och poststyrelsen beslöt att namnändringen skulle genomföras den 1 juli 1904.

Hilma Julia Carlsson med samma födelseår som poststationen tog över fem månader efter poststationens namnändring och var i tjänst till och med 1930. Einar Hage efterträdde henne, men när han slutade den 30 september 1932, fick hon tillfälligt gå in som föreståndare under tio dagar, innan Alma Grönqvist kunde ta över. Efter ett vikariat blev Alma ordinarie från 1933 års ingång.

Utvecklingen av poststationen blev gynnsam och den 1 oktober 1951 höjdes dess status till postexpedition. Alma följde med i upphöjelsen och fick stationsmästares titel. Efter hennes pensionering tog Ebert Grönblad över och fick uppleva 1970-talets omorganisation som bland annat medförde ny terminologi. Degerhamn benämndes postkontor 1977 och Ebert fick titeln postmästare. Efter honom svarade Margareta Gustavsson för ruljangsen. Hon fick ta över ansvaret för service till i det närmaste 700 hushåll med postadressen Degerhamn, vilka betjänades vid postkontoret eller av de två lantbrevbärare som utgick därifrån.

Den 3 maj 1993 ersattes postkontoret i Degerhamn med "Post i butik". Postadressen 380 65 DEGERHAMN behölls och postboxanläggningen flyttades till entreprenörens lokal, Degerhamn Servicebutik AB, som enligt avtalet ombesörjer in- och utlämningservice för försändelser, samt tar emot in- och utbetalningar. Datumstämpeln med gravyren Degerhamn används av entreprenören.

Detta var en av många förändringar inom ramen för strukturförändringen med beteckningen "Nät 92". Det generella beslutet innebär i korthet att Posten även i fortsättningen kommer att ha ca 2000 serviceställen, men **formerna** för denna service förändras successivt. På mindre orter (med färre än 1000 hushåll) planeras samverkan med bank på 300 platser. Postkontor skall etableras i butiker på 350 ställen, som fallet blev i Degerhamn. På större orter kommer 250 av totalt 700 postkontor att ersättas med vad som kallas Närpost.

Ventlinge

I det föregående har jag i detta häfte berört den äldre poststationen i Ottenby samt fyra poststationer som öppnades samtidigt 1874 i anslutning till att postverket tog hand om ansvaret för kronobrevbäringen. Jag går nu över till några platser som vid senare tidpunkter lyckats få gehör för framställningar om egna poststationer.

Vid kommunalstämman med Ventlinge kommun den 30 mars 1887 antecknades i protokollets fjärde paragraf bl a följande:

"Inom socknen finnes förut ingen postanstalt, och ingen har förut heller funnits; då inom Öland övriga kommuner postanstalter finnas, så, om vår ansökan bifölles, bleve Ventlinge även på detta område likställt med dessa".

Kontraktsposten N Gertzell, Frans Wahlgren i Ventlinge och ordföranden A G Zeinwoldt utsågs av stämman att skriva ansökan. De daterade ansökan den 15 maj 1887 och Zeinwoldt sände den med ett missivbrev till "Kommissionären vid Kungl. Postverket" den 29 maj. I framställningen får man uppgift om socknens tidigare postservice:

"Närmaste poststation har förut varit Ottenby, socknens post har där utväxlats medelst en s k lösväska, och för att underhålla väskans bärare och besväret med brevs emottagande och utlämnande hava de, som igångsatt företaget, upptagit en brevbäringsavgift av 4 öre för varje brev, avim m, vare sig det inlämnats eller avhämtats från väskstationen, förutom särskild avgift för tidningar, således ca 30 å 40% av postbefordringsavgiften.

Inom socknen finnas: ett större stenhuggeribolag med omfattande avsättning på utlandet med huggen sten, tre skeppsrederibolag, tre andra fartyg, fyra handelsbodas, vilka alla, och särskilt stenhuggeribolaget hava ganska stor korrespondens; dessutom kommunala, kyrkliga och myndigheters post."

Till poststationsföreståndare föreslogs skolläraren och organisten A S Kronholm. Under remissbehandlingen fick poststationsföreståndare Theodor Lingmark i Ottenby tillfälle att uttala sig. Han ansåg att motiven för att begära en poststation i Ventlinge vara fullt befogade och erinrade om att Gräsgårds socken med inte ens hälften så stor korrespondens hade fått en poststation. Däremot var postmästare J A Lindqvist i Kalmar inte så övertygad om behovet av en poststation. Han skrev ändå i sitt svar till poststyrelsen den 22 juni 1887 att *"som inrättandet av en poststation därstädes icke medför några ökade postföringskostnader och då arvode för poststationens handhavande ej betingas högre än etthundra kronor per år, mot vilken ersättning folkskoleläraren A S Kronholm förklarar sig villig att förestå en poststation i Ventlinge, så får jag odmjukast förorda bifall till ansökningen".*

Av någon anledning försenades den fortsatta handläggningen men den 31 januari 1888 beslöt poststyrelsen att poststationen skulle öppnas med mars

månads ingång. Det blev snart nog några byten på föreståndarebefattningen och den 1 juli 1895 tog förre handlanden Johan Erik Thörnqvist över, nu med årsarvodet höjt till 150 kr. Fröken Sally Maria Viktoria Bergqvist efterträdde honom den 1 april 1907 med ett till 200 kr höjt arvode, blott för att i oktober 1908 lämna över till maskinisten Sven Johan Petersson, som tog emot poststationen på villkor att arvodet skulle höjas till 250 kr.

Den 1 december 1918 flyttades poststationen till handelsboden i Ventlinge kyrkby och Karl Hilmer Gotthard Råberg blev föreståndare under drygt 20 år. Fru Greta Vilhelmina Nilsson tog över den 1 maj 1939 efter en åttaårsperiod som föreståndare för poststationen Ölands Eketorp. Hon fick pension från den 1 oktober 1973, samtidigt som poststationen drogs in. De som anlitat poststationen blev nu anslutna till lantbrevbäring från Degerhamn.

Vid avtackning av Greta Nilsson på hennes sista arbetsdag erinrade tf postmästare Ingvar Berglund i Kalmar om att Öland som mest hade haft 47 poststationer och ännu så sent som på 1950-talet ett 40-tal. Järnvägens nedläggning 1961 betydde ett stort bortfall och med nedläggning av poststationen i Ventlinge fanns det då bara åtta poststationsnamn kvar.

Ölands Näsby (Ottenby)

Vid en extra kommunalstämma i Ås den 16 september 1906 behandlades ett brev från postinspektionen i Malmö. I detta hade postinspektionen redovisat möjligheten att flytta Ottenby poststation till Näsby, vilket bland annat skulle få till följd att postföraren kunde färdas kortaste vägen mellan Näsby och Parboäng i stället för över Ottenby. Major L von Mühlenfels motsatte sig förslaget och begärde votering. Då *"beslöt stämman med 2241 röster mot 837 att bifalla den ifrågasatta förflyttningen av poststationen såsom en för större delen av kommunens befolkning välbehörlig och rättvis sak"*, von Mühlenfels med flera från Ottenby anmälde skriftlig reservation till protokollet.

I ett särskilt brev till postinspektionen, underskrivet av reservanterna, framhölls att de ansett det bäst att vänta med den behandlade frågan tills en passande järnvägsstation blivit beslutad. Flera andra starka skäl framfördes och som särskilt ömmande omständighet nämndes, *"att nuvarande postförestånderskan änkefru Mosén, som i dagarna förlorat sin man, och som härstädes under sammanlagt mer än 12 års tid - dels såsom biträde och dels såsom föreståndarinna - innehaft postkontoret härstädes, komme att på detta sätt hänsynslöst och opåkallat bliva berövad denna sin plats"*.

Det fanns också andra skäl att inte bifalla förslaget om flyttning. Lotskaptenen i Kalmar anhöll t ex *"att förflyttningen, såsom menlig för Ölands södra uddes fyr, icke måtte äga rum eller i allt fall ej företagas*

förrän alla, som kunna vara av frågan beroende, haft tillfälle att inkomma med erinringar". Postmästaren i Kalmar och kronfogden tillstyrkte flyttning och föreslog lantbrevbäring mellan Näsby och Ottenby. Postinspektionen i Malmö ansåg det behövt med en poststation i Näsby och att poststationen i Ottenby borde bibehållas tills vidare. Så blev det också och poststyrelsen beslöt att en poststation med namnet Ölands Näsby skulle öppnas den 1 juli 1907. Poststationsföreståndare Anna Mosén i Ottenby sade själv upp sitt kontrakt den 26 mars 1907 och från den 1 juli 1907 anställdes inspektör Olof Månsson som föreståndare för poststationen i Ottenby.

Till föreståndare för poststationen i Ölands Näsby antogs fröken Anna Charlotta Andersson. Hennes arbetstid i posten blev relativt kort. Postinspektionen anmälde nämligen den 15 november 1909 till poststyrelsen att hon var förhindrad att ha hand om poststationen längre än till och med den 15 november. Järnvägen hade då ännu inte tagits i bruk för allmän trafik, men viss personal fanns på plats.

Från och med den 16 november 1909 flyttades poststationen därför till järnvägsstationen, där William Andersson tog över ansvaret för postgöromålen. När tågtrafiken startade den 1 februari 1910 ändrades Ölands Näsby poststations namn till Ottenby och den ursprungliga poststationen i Ottenby hade fått namnet Ottenbygård redan den 1 oktober 1909.

Efter William Andersson ansvarade följande järnvägsanställda för den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Ottenby tills den drogs in vid järnvägstrafikens nedläggning med september månads utgång 1961: Ernst Walfrid Jonsson (1912-1917), John Gustaf Sigfrid Persson och Gustaf Sanfrid Hall (1917), Arvid Nilsson (1917-1933) E Fransson (1933-1934), Carl Ossian Henriksson (1934-1945) och John Nils Einar Johansson (1945-1961).

Torngård

Tidigare i detta häfte har berättats om hur postorganisationen förändrades i Gärsgårds och Segerstads socknar. I Gräsgårds socken ligger också Torngård som inte fick någon poststation, när järnvägen kom till byn och tågen började gå regelbundet den 1 februari 1910.

Detta föranledde invånarna i byarna i trakten av Torngård att göra en framställning den 15 april 1911 till poststyrelsen om att få en poststation vid Torngårds järnvägsstation. Det gick inte hem, som man säger. Några år senare blev förutsättningarna bättre och poststyrelsen skrev den 19 september till styrelsen för Södra Ölands Järnvägsaktiebolag med uppgift att man planerade en poststation i Torngård från 1914 års början. Poststyrelsen ville nu veta om det fanns något "att erinra däremot, att den sålunda ifrågasatta poststationen förenas med nämnde trafikstation att handhavas av dennes föreståndare".

Först efter en påminnelse i ett brev den 20 oktober fick poststyrelsen det svar som framgår av illustrationen. Det brevet följdes upp efter sammanträdet den 28 november 1913 med styrelsen för järnvägsbolaget varvid ett förbehåll uttalades. Detta gick ut på "att av de bidrag för poststationen Kastlösa 900 kronor och det nu för Torngård erbjudna 180 kronor, tillhoppa 1080 kronor, icke komme att i framtiden minskas till sitt sammanlagda belopp, oavsett fördelningen av postgöromålen vid de båda stationerna".

SÖDRA ÖLANDS JÄRNVÄG

POSTSTATIONEN

TRAFIKCHEFEN

K. Generalpoststyrelsen.
Ink. 24 OKT. 1913

I. 873/11

Mörbylånga den 23 oktober 1913

Kungl. Generalpoststyrelsens Första Byrå

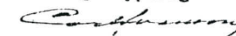
Trafikafdelningen

S T O C K H O L M

Kungl. Generalpoststyrelsens skrivelse af 19 september Dn: r lb 873/191 mottagen. Då något styrelsesammanträde sedan denna dato ej afnållits har skrivelsen ännu ej behandlats.

Från järnvägens sida möter dock inget hinder att en blifvande poststation i Torngård förenas med därvarande järnvägsstation samt inbegripes i den mellan Generalpoststyrelsen och Södra Ölands Järnväg afslutade öfverenskommelsen och genom protokollsutdrag kommer detta styrelsens beslut öfversändas i början af november månad.

Enligt uppdrag

Detta kunde poststyrelsen å sin sida inte acceptera och järnvägens trafikchef måste den 13 december skriva till poststyrelsen att styrelsen hade upphävt förbehållet och att den år 1911 upprättade generella överenskommelsen skulle gälla även för Torngård. Nu var det fritt fram och med 1914 års ingång tillfördes Torngård i postanstaltsförteckningen.

Stationsförmannen John Frithiof Haglund, som redan var på plats, fick nu också ta ansvar för postgöromålen. Samtidigt anordnades också postföring mellan Torngård och Degerhamn i stället för den tidigare postföringen mellan Kastlösa och Degerhamn.

Haglund efterträddes under tiden november 1916 - september 1917 av Arvid Nilsson och därefter ansvarade bland andra följande järnvägsanställda för posten i Torngård: Karl Sanfrid Wall (1917-1922), Erik Abel Sjögren (1922-1945) och Siri Lilly Björkman (1945-1961). Sedan den sistnämnda

utnämnts till poststationsföreståndare i Hällsta från den 1 februari 1961, uppehölls befattningen vid poststationen i Torngård på vakans till och med september av Maj-Berith Andersson. Järnvägsnedläggelsen med oktober månads ingång 1961 medförde poststationens samtidiga indragning och Maj-Berith fick ta emot tjänsten som poststationsföreståndare i Gårdby.

Ölands Eketorp

Redan i samband med att Södra Ölands Järnvägar skulle tas i bruk för allmän trafik fanns det önskemål om att en poststation skulle inrättas i Eketorps järnvägsstation (diarienummer I b 1910:1853). Poststyrelsen ansåg den 23 augusti 1910 att framställningen inte borde bifallas. Postdirektionen i östra distriktet hade bland annat på grund av uttalanden av postmästaren i Färjestaden och poststationsföreståndaren i Ottenby ansett att framställningen *"tillkommit med anledning av tvistefrågan om poststationens i Ölands Gräsgårds förläggning"*.

I en ny framställning den 16 oktober 1912 undertecknad av Ola Matsson framhölls bland annat att *"en postanstalt vid Eketorp är önskelig icke allenast för södra delen av Gräsgårds socken, utan även för de inom Ventlinge socken belägna byarna Seberne by och Lindby"*. Matsson hävdade också att den lösväska som Eketorps-borna höll med postkontoret i Färjestaden inte motsvarade förväntningarna. Mot detta vände sig poststationsföreståndare F O Wahlgren i Ölands Gräsgård i ett remissyttrande. Postdirektionen redovisade i sitt uttalande den 9 december 1912 med hjälp av statistik m m att posttrafiken till berörda område var helt obetydlig. Poststyrelsen fann inte skäl att bifalla framställningen.

Ett nytt försök gjordes med en ansökan i januari 1914 sedan postdirektionen hade låtit undersöka om postföringslinjen till Ventlinge skulle kunna vara lämplig att anknyta till en eventuell poststation i Eketorp. Försöket ledde blott till poststyrelsens beslut den 8 augusti samma år att inte bifalla ansökan.

Förutsättningarna var bättre åtskilliga år senare och Eketorpborna tyckte inte att lösvöksystemet var så bra. Järnvägsbolaget tog denna gång initiativet och föreslog poststyrelsen att inrätta en poststation. Poststyrelsen beslöt att förverkliga önskemålen den 1 september 1931. Poststationen fick namnet Ölands Eketorp och stationsföreståndaren Greta Vilhelmina Nilsson fick ta hand om postgöromålen.

När hon fick tjänsten som föreståndare för lantpoststationen i Ventlinge den 1 maj 1939, uppehölls befattningen på vakans tills Anton Hilmer Carlsson tillsattes den 1 juli. Syster Greta Sofia Karlsson tog över den 1 december 1944. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postservice i Ölands Eketorp till dess indragning med september månads utgång 1961: John Erik Bertil Gustafsson (1947), Dahlie Dagmar Maj Anne Karlsson (1947-1950), Elsa Vera Gustava Petersson (1950-1953) och Nanny Sonja Robertson (1953-1961).